

FAGFORBUNDET

RAPORTTI 2016 KPY:n edustajakokoukseen 27.–29.6. 2017

Yhteiskuntapoliittinen toiminta

Norja sai vuoden 2013 vaalien jälkeen historiansa oikeistolaisimman hallituksen sitten toisen maailmansodan. Tämä on heijastunut politiikan kaikille osa-alueille. Kaikkein vakavinta on hallituksen hyökkäys norjalaisen mallin yhteistyörakenteita vastaan. Norjassa vuoropuhelu työmarkkinaosapuolten ja keskeisten viranomaisten välillä on perinteisesti toiminut hyvin. Siten on pystytty löytämään toimivia ratkaisuja, joiden ansiosta koko taakka ei ole vaikeina aikoina jäänyt tavallisten palkansaajien harteille.

Öljyn hinnan romahtamisen jälkeen vuonna 2014 on jouduttu hillitsemään palkkakehitystä ja ammattiliitto on kantanut tälläkin kertaa vastuunsa. Hallitus on pettänyt norjalaisen perinteen, jonka mukaan kaikki auttavat toisiaan kriisitilanteissa. Työttömyyskriisin ratkaisemisen sijaan hallitus on harjoittanut veroleikkauspolitiikkaa, jolla ei ole parannettu työllisyyttä. Työttömille ja työkyvyttömien lapsille suunnattuja tukia on leikattu, jotta on pystytty rahoittamaan maan rikkaimmille suunnattuja suuria verohelpotuksia. Hallituksen osoittama täydellinen kriisitietoisuuden puute ja kyvyttömyys kantaa vastuunsa on saanut ammattiliiton tavoittelemaan hallituksen vaihtoa. Fagforbundet on yhdessä muiden ammattiyhdistysten kanssa valmistellut vuoden 2016 aikana kattavaa vaalikampanjaa hallituksen vaihtamisen puolesta. Suuri osa jäsenistämme haluaisi vaihtaa nykyisen edistyspuolueen ja konservatiivipuolueen muodostaman hallituksen työväenpuolueen johtamaan hallitukseen. Luottamushenkilöiden kouluttamiseen ja vaalikampanjan suunnitteluun on käytetty runsaasti resursseja. Fagforbundet ei yleensä käynnistä vaalikoneistoaan näin aikaisin.

Vuoden 2015 kunnallisvaalit johtivat poliittiseen vallanvaihtoon monissa kunnissa. Sillä on ollut vuonna 2016 jäsenillemme useita myönteisiä vaikutuksia: Tromssassa on luovuttu siivouspalvelujen yksityistämisestä, Oslossa rakennetaan taas kunnallisia päivähoitopalveluja ja estetään kaupallisten yksityisten päivähoitoyritysten perustaminen. Pääkaupunkiseudulla yksityisestä jätehuollosta on siirrytty 20 vuoden jälkeen kunnalliseen jätehuoltoon. Bergenissä kunta on ottanut hoitaakseen yksityisen perustaman sairaskodin ja luopunut yksityisten rekrytointitoimistojen käytöstä. Kampanjoimalla ahkerasti olemme osaltamme vaikuttaneet siihen, että näissä kunnissa poliitikot ovat pysäyttäneet kunnallisten työpaikkojen yksityistämisen ja turvanneet kansalaisten hyvinvoinnin.

Hallituksen työympäristölainsäädäntöä heikentävien toimenpiteiden vuoksi Fagforbundet on panostanut paljon poliittiseen työskentelyyn työelämään liittyvissä kysymyksissä. Sosiaalinen dumpkaus ja työelämässä esiintyvä rikollisuus ovat lisääntyvä ja pysyvä ongelma, ja ulkomaista työvoimaa käytetään karkeasti hyväksi. Yhdessä muiden LO-liittojen kanssa olemme kehittäneet valmiuden tämän torjumiseksi. Lisäksi pyrimme saamaan paikalliset ja kansalliset poliittiset viranomaiset laatimaan sääntöjä sosiaalisen dumpkauksen ja työelämässä esiintyvän rikollisuuden paljastamiseksi ja torjumiseksi. Paikallisen kolmikantayhteistyön avulla olemme saaneet monet kunnat laatimaan julkisia hankintoja varten säännöt sosiaalisen dumpkauksen ehkäisemiseksi.

Rekrytointitoimistojen lisääntynyt käyttö Norjan kunnissa on suuri huolenaihe. Työvoiman tarve tulee kasvamaan voimakkaasti kuntien hoito- ja hoiva-aloilla. Sijaisten käyttö on huonoin keino ratkaista työvoimapula, mutta silti se on yleistä sekä suurissa kaupungeissa että pienissä kunnissa. Vain harvat kunnat valvovat vuokratyövoiman työehtoja ja huolehtivat siitä, että työehtoja noudatetaan ja että työntekijät saavat heille kuuluvan palkan ja eläke-edut.

Fagforbundet on jakson aikana edelleen vahvistanut työtään yksityistämistä ja kilpailuttamista vastaan. Olemme hankkineet omia tutkimuksia ja raportteja sekä numero- ja faktatietoja ja tuoneet ne esille yhteiskuntakeskustelussa. Olemme tukeneet tätä toimintaa ja osallistuneet siihen eri puolilla maata.

Olemme myös tuoneet esille vaihtoehtoisia tapoja julkisen sektorin uudistamiseksi. Yhdessä muiden työntekijäjärjestöjen, KS:n ja hallituksen kanssa olemme saaneet päätökseen keskitetyn ja paikallisen kolmikantaisen yhteistyöohjelman nimeltä ”Samn for ein betre kommune” (Yhdessä paremman kunnan puolesta). Oslo Economics (2016-8) -hankkeen arviointi osoittaa, että työ on merkinnyt kunnille taloudellisia säästöjä varsinkin sairauspoissaolojen vähentymisen myötä. Hallitus on nyt tehnyt aloitteen tämän uudistuksen jatkamiseksi toisilla teemoilla. Lisäksi Fagforbundet toimii aktiivisesti ja itsenäisesti niissä kunnissa, joissa ei ole vakiintunutta kolmikantayhteistyötä.

Tekninen kehitys vauhdittaa julkisella sektorilla tapahtuvia muutoksia. Ammattiliitto on tärkeä yhteistyökumppani viranomaisille uuden tekniikan käyttöönotossa. Työntekijöiden on oltava valmiita jatkuvasti kehittämään ammattitaitoaan, ja sekä viranomaisten että työnantajien on pystyttävä tarjoamaan tarvittavaa täydennys- ja jatkokoulutusta. Fagforbundet on yhdessä LO:n kanssa tehnyt aloitteen siitä, että työväenpuolue ottaa täydennys- ja jatkokoulutus uudistuksen ohjelmaansa seuraavalla suurkäräjäkaudella

Hallitus on käynnistänyt koko joukon uudistuksia julkisella sektorilla (kunnat, alueorganisaatiot, poliisi), työelämän alalla sekä julkisen infrastruktuurin, kuten Norjan rautatieyhtiön NSB:n, tielaitoksen ja raideliikenteestä vastaavan Baneservicen yksityistämisessä. Sen sijaan, että hallitus olisi ottanut työmarkkinaosapuolet mukaan uudistusprosessiin, se on asettanut asiantuntijatyöryhmiä ja korvannut sopimusmenettelyn

lainsäädännöllisillä toimenpiteillä. Tämä johtaa palvelujen keskittämiseen sekä julkisten palvelujen saatavuuden heikkenemiseen.

Fagforbundet on kuntareformissa pyrkinyt huolehtimaan siitä, että uudistus perustuu faktatietoihin, vapaaehtoisuuteen ja kansan tahtoon. Lisäksi olemme valmiita tukemaan luottamushenkilöitämme kuntaliitokseen osallistuvissa kunnissa. He tarvitsevat apua varmistukseen työntekijöiden oikeudet kuntaliitoksissa. Kuntien lukumäärä näyttää liitosten myötä vähenevän 428 kunnasta 356 kuntaan.

Yhdessä ympäristöjärjestöjen, kirkon ja muiden ammattiliittojen kanssa olemme muodostaneet liittoutuman nimeltä ”silta tulevaisuuteen” (broen til framtiden). Yhteinen vaatuksemme 100 000 ympäristötyöpaikan perustamisesta on vihreän muutoksen onnistumisen edellytys. Olemme pyytäneet Samfunnsøkonomisk Analyse AS:ää laskemaan, millaisia kustannuksia öljytaloudesta ilmastotalouteen siirtyminen aiheuttaa yhteiskuntataloudellisesti.

TISA- ja TTIP-neuvottelujen vuoksi olemme pyytäneet FAFO-tutkimussäätiötä tarkastelemaan, millaisia seurauksia näillä kauppasopimuksilla olisi Norjan työelämälle ja julkiselle hyvinvointisektorille. Selvitys valmistuu vuoden 2017 aikana.

Värväys ja jäsenkehitys

Jäsenten säilyttäminen, värväys ja jäsenkehityksen seuranta kuuluivat myös vuosina 2015–2016 ammattiliiton tärkeimpiin tehtäviin.

Jäsenten kokonaismäärä kasvoi jakson aikana 348 944:stä 355 820:een eli 6876 jäsenellä. Työssäkävien jäsenten määrä kasvoi 3145 jäsenellä.

Fagforbundetilla oli 31.12.2016 yhteensä 42 228 alle 30-vuotiasta jäsentä, eli määrä kasvoi 2332:lla vuonna 2016. Heistä 30 413 on työssäkäyviä jäseniä, joista 6539 on harjoittelijoita. Fagforbundetin opiskelijajäsenten määrä oli tuolloin 5682, eli 270 enemmän kuin edellisvuonna. Oppilasjäseniä oli tullut 564 lisää ja heitä on nyt yhteensä 5028.

Tavoite, jonka mukaan nuorten jäsenten osuus on 10 % liiton koko jäsenmäärästä, on saavutettu, ja 1. tammikuuta 2017 nuorten osuus oli 11,88 % kokonaisjäsenmäärästä. Suurin osa värväystyöstä tehdään ammattiyhdistyksissä ja lääneissä.

Fagforbundetin keskusjärjestöllä on vastuu koko maan jäsenrekrytointityön koordinoinnista, ja työssä noudatetaan kansallisia suunnitelmia. Keskusjärjestö laatii myös kansalliset värväystavoitteet ja jakaa ne kaikille 18 läänille järjestämällä kokouksia ja videotilaisuuksia. Jäsenet saavat myös joka kuukausi tilastotietoa, jonka avulla kaikki voivat seurata tavoitteiden saavuttamista.

Vaikka värväämmekin vuoden aikana monta uutta jäsentä, me myös menetämme paljon jäseniä. Vuonna 2016 irtisanoutuneille lähetettiin kysely, jossa heille kerrotaan, mitä he menettävät irtisanoutuessaan. Lisäksi heitä pyydetään ilmoittamaan irtisanoutumisensa syy. Vastauksia on tullut sen verran vähän, ettei niiden perusteella voi tehdä johtopäätöksiä. Jos

25 % irtisanoutuneista ilmoittaa olevansa tyytymättömiä Fagforbundetin toimintaan, voimme saada heistä ehkä osan takaisin.